

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄԵԼԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ կէս տարվանը 6 ռուբլ:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանց խմբագրատան մէջ:

(Ստորագրողները գիտում են ուղղակի
Տիֆլիս. Պատկեր. „Մուսկա“)

Խմբագրատանը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերէն):

Հայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Հայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաբանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՂԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կանանց ստրկութիւնը:—Եւրոպիայի տեսչական Նախկին Արեւմտաօստրալիացի Ներքին լուսինը:—Արեւմտեան տեսչական: «Մասիս» թղթակցութիւնը: Նախկին Թիֆլիսից:—Հայտարարութիւններ:—Բանաստեղծական: Սերոյ որթեր:

ԿԱՆԱՆՑ ՍՏՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Կանանց հարցի վերաբերում թեամբ, ինչպէս և շատ ուրիշ հարցերի մասին ծայրացեղ համոզմունքներ կան: Մի քանիսները ասում են որ կինը ամեն բանին ընդունակ կը լինէր, եթէ մարդկութիւնը դարերի ընթացքում պահած չը լինէր նրան մշտական ստրկութեան մէջ, միւսները, ընդհակառակն, հաստատում են, որ կինը ոչինչ հասարակական գործունեութեան ընդունակ չէ...

Մենք այդ ծայրացեղութիւններից ոչ մինը չենք ընդունում:

Մենք չենք կարծում որ կինը կարող է, օրինակ, զինուորական, պետական մարդ, կամ նոր վարդապետութեան հիմնող և այլն, լինել բայց ընդունում ենք, որ նա կարող է նոյնքան ընդունակ աշ-

խատող, մտաւոր գործող լինել որքան և մարդը:

Մարդը որքան ճշմարիտ է լինէր, միշտ ստեղծագործող էր, կինը, ընդհակառակն, երբէք ստեղծագործող չէր: Ամեն բան ընտելեան մէջ ունի իր դերը, իր կոչումը և դա դժբաղդութիւն կը լինէր, եթէ այլապէս լինէր:

Մարդը ստեղծագործող է, կինը ընդունող և ժողովրդացնող է:

Մարդկութեան ամբողջ պատմութեան մէջ ոչ մի կին չը կար որ հիմնէր մի նոր կրօն, մի նոր փիլիսոփայական վարդապետութիւն, ստեղծէր մի նոր հասարակական սխաւեմա... Բայց կինը, եթէ զարգացած, ուսեալ և կրթված է, նա մարդու ստեղծածը ըմբռնելու աւելի լաւ կարող է լինել քան ինքն մարդը:

Բանի դարեր կան որ կանայք պարագլուխ են երաժշտութեամբ, նկարչութեամբ և ուրիշ գեղարուեստներով:—Բայց կանանց միջև ոչ մի խիստօրէն, ոչ մի խիստ, ոչ մի Մօցարտ, ոչ մի Բաֆալէ, ոչ մի Միքէլանջլո չեն գուրս ե-

կել և երեւի երբէք չեն դուրս գայ...

Բայց կինը մի յատկութիւն ունի, որ տղամարդը չունի. նա ժողովրդացնում է, ըմբռնելի, դիւրամարս, հասկանալի և ընդհանուր կրթողական է անում այն, ինչ որ ստեղծել է տղամարդը...

Կինը միջնորդ է: Հասարակութեան մէջ նա միջնորդ է տղամարդու ստեղծագործական ոյժի և ամբողջ կրթվող ոյժի մէջ, միջնորդ է դիտութեան և գիտութիւնը ուսանող սերունդի մէջ: Բնական կինը միջնորդ է հօր և զաւակների մէջ:

Կինը ստեղծված է մայր լինելու, այդ պատճառով նա ուսուցիչ է և այդ կողմից մարդը երբէք նրա հետ համեմատվել չէ կարող:

Կանանց է պարտական մարդկութիւնը որ մարդկային ներքաւք, եսական, ամբողջին անմատչելի գիտութիւնը ժողովրդական, գիւրբմունքի, հասկանալի է դարձնէ...

Եւ եթէ կանայք աւելի զարգացած, աւելի ուսեալ, աւելի կրթ-

ված լինէին, ուսումը, գիտութիւնը աւելի էլ տարածված և վերջապէս ընդհանուր կը դառնար մարդկային ամբողջի մէջ:

Տուեցէք կանանց մարդուն կատարելապէս հաւասար ուսում և կրթութիւն, — և կինը երբէք մարդ չի դառնայ, այլ կը մնայ կին, այսինքն միշտ կը լինի միջնորդ ստեղծագործող ոյժի և տղագետ ամբողջի մէջ, միշտ կը լինի մարդուց ստեղծված գիտութեան ամենաբարձր և անմատչելի ճշմարտութիւնների ժողովրդացնող հասարակութեան բաղմունք և նոր սերունդի համար:

Տղամարդու և ամբողջի, տղամարդու և մանուկ սերունդի մէջ մի անանցնելի անդունդ կայ: Այդ անդունդը լրացնում է և պէտք է լրացնի կինը, — ահա նրա կոչումը:

Բայց դուրս համար, իր դերը կատարելու համար կինը չը պէտք է մտաւոր, բարոյական և նիւթական ստրկութեան մէջ պահի: Ընդհակառակն նա պէտք է նոյն տարրական, նոյն միջնակարգ, նոյն բարձրագոյն և մինչև անգամ նոյն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՍԻՐՈՑ ՈՐԹԵՐ

(Թարգմանութիւն)

Միմյանց խմբագրատան մէջ:

Երբ ես աշխատում էի որքան կարելի էր նորահիշ հետաքրքրական տեղեկութիւններ ստանալ Նախկին կառավարութեան մասին և նորա կարծիքները իմանալ մեր անհաջանք լուսաւորակների վրա, համոզվեցայ որ մոլեռանդի իշխանութիւնը Կաղապարում չափազանց անկայուն և փոփոխական է, մասնաւոր կենտրոնացում, ուր պատուով են ուսուցող գէղերի երևալուն, որ յայտնին իրանց խնամքով լինում:

—Եւ ի՞նչ նոր լուրեր Յամաթայում, հարցրի ես Միմյանց խմբագրի, նկատելով, որ այս շատախոս կենտրոնացնի ցանկանում է մեծ ուրախութեամբ խօսել ինձ հետ:

—Մի նոր բան ես, պատմութեան խմբագր, Արեւմտեան տեսչականի Մարդիկ ստացաւ մեծաշունչ թիւն: Կենտրոնացնի հատարակութիւնների մէջ (?) բացահայտում միայն դուրսը լամպարէն իր համար փետուրը ընտրելով երգիչուս Ես իր ոյթ թիւն էր զէմ:

—Սիրող որթեր, այդ ինչ խօսքեր են, կարծես ձեր մէջ պղպիսի մի աւանդութիւն կայ, խնդրում

եմ, եթէ կարելի է, Միմյանց խմբագր, պատմէք, սիրող որթերի պատմութիւնը:

Գաժան և ծանր կենտրոնացնի իր մօրուքը չը փելով սկսեց պատմել:—Այո, այս աւանդութիւնը մեզ ամենից յայտնի է, մեզանում ամեն մի խմբագրի մէջ երգում են տարաբաղդ Օմար-Ալի և Գազելի վրա:

Եւ յետոյ խմբագր պատմեց ինձ հետեւեալ:

—Գազելին մի հարուստ մարդու դուստր էր. նա մանկական հասակում գրկեւծ լինելով հօրեց, դատարարական իր մօր ձեռքով, որ չափազանց գգուանք սիրում էր Գազելին: Նորան բոլոր տեսնողները ասում էին թէ Գազելին երջանիկ աստղերի տակ է ծնվել և նորա նման գեղեցկուհի մեր երկրում դու չէ եղած և միայն պապէս, այսինքն մեր պատմութիւնների և երգերի մէջ կարելի է նկարագրել Գազելի գեղեցկութիւնը: Նա մինչ մանուկ էր նորահաս երկտառարները և հարուստ վաճառականները նորա մօրը ծանօթացնում էին, բայց մայրը, որ սիրում էր աղջկան իրեն իր միակ միջնակարգութիւնը ծնունդից ժամանակ աշխարհի ամեն մի հարուստութիւնից նախադասեց իր որդու սրտի բաղդը:

Գազելին սիրող էր զգում սէր մինչև որ լրացաւ նորա 16-րդ տարին: Այս տարինում նորա միտքը արդէն բացվեցաւ. նորան այցելում էին բոլորովին անմասն, անհատական և ակամայ զգացմունքներ, որոնցից, իրեն անտանելի երազներ, փախնում էր, բայց մօր միջնակարգութիւնից փախչանքներից յետոյ նորան հետզհետէ ընտելացան այս մտքերը, հասկացաւ սոցա պատճառները և կարճ միջոցում, երկար դատելուց յետոյ, եկաւ այն եզրակացութեան, որ այս մտքերը սկսեցին չփոփոխել նորա գլխում այն օրից, երբ իրանց տան մեղքաւոր սարերի վրա արածող ոչխարների տէրը գիւղից անցնելով, գիւղերէն էր իրանց տանը:

Գազելին առաջին անգամ տեսնելուց յետոյ սիրեց այն թանկագին հիւրին այնպէս որ չէր մո-

ռանում նորա անունը:—Օմար-Ալի: Նա մտաբերեց իր մօր և Օմար-Ալիի խօսակցութիւնը չեղձների և ուսուցչ կուլի մասին, ուր մեծ քաջութիւններ էրարել Օմար-Ալին և ուր պայման էր նորա հայրը:

—Ինչեղ պղպիսի դուռնաւ, պղպիսի գործը, ասում էր ինքն իրան Գազելին, նորա տալու և հարաւ ճակատի վրա տեղ տեղ սրի տալիս էին տեսնում, նրա սերունդի աւելի պարզ էին կրակի պէս ու կարծես ոտիներին դէպի կուլի էին հրաւիրում, իսկ գեղեցկուհիներին դէպի սէր: Ի՜նչ բանից պէտք է վախենայ նորա հովանաւորութեան տակ գտնվող, մտածում էր նա: Նորա բարակ դիւրաշարժ մարմինը սևորակ և աշխարհ ձիւր վրա նստած ժամանակ փայլում էր ոսկեպատ և արծաթապատ գէղեցկութիւն: Այն, եթէ նա ինչ լինէր...բայց որտեղ է գտնվում նա այժմ, վարդուց է որ ես նորան չեմ տեսել և արդեօք կը տեսնեմ մի անգամ ես:

Այն օրից յետոյ յանկարծ զինացի սարի վրա փառահեղ և երկայնաձիգ հրացանի արծաթե մանր հնգվեցաւ, նորա մոխրագոյն ծուխը սկսեց արձագանքաւ դէպի արեգակի պարզ սփռված ճառագայթները: Հրացանի արծաթե մանր տեղից արդաղակով ժպտելի մրայից գործում էր մի սև բան, որ զորովիւց յետոյ կանգնեցաւ մի հրապարակում, ուր արածում էին Օմար-Ալիի ոչխարները: Երբ ծուխը անհետացաւ, Գազելին, որ անհամբերութեամբ սպասում էր, յանկարծ մի մարդ նկատեց հրացանի ձեռքին, որ զգուշութեամբ տարից վայր էր դալիս:

—Այն, երանի դա Օմար-Ալին լինէր, ասաց Գազելին և հառաչեց. նա չէր սխալվել:

Գա Օմար-Ալին էր: Ոչխարները յանձնելով հովէին, նա որսի էր եկել սարերի վրա և որսորդութեամբ իր սիրող միջնակարգութիւնը որոնելու, որ վարդուց տանջում էր նորա սիրտը: Օմար-Ալին նոյնպէս սիրում էր չընաղ Գազելիցին, նորա սէրը հասարակ չէր, նրա սէրը գորից էր, ինչպէս լուսնահասկների հօգին, եռանդոտ էր, ինչպէս նորա

կամակոր բնատրուկները: Օմար-Ալին նոյնպէս առաջին անգամ էր, որ Գազելինց տանը գիւղի լիւր ժամանակ եղել էր և այն օրուանց նորահաս աղջկայ սիրուց տանջվում: Նա կարողացաւ յայտնել իր միտքը միայն Գազելիցի դրացի կնոջը և ինքուրեց չուտով տեղական սովորութեամբ հարաւանաց հանգէսը կատարել, իսկ ինքը գնաց մերձակայ սարերը, մտածելով որ գուցէ կը բացայտէ իր խնդիրը Գազելիցի մայրը:

Բայց կարող էր արդեօք փախչել այնքան հեռու, որ չը ծծէր Գազելիցի օղը և չը լսէր նորա լսած ջրվճի խօսակցութիւնը: Նա ծածկվեցաւ ժպտելի տեղ, նստելով Գազելիցից տան դիմաց սպասում էր և մտածում, արդեօք չուտով կը համի հարսանեաց լուրը: Նա չփոփոխեց մտածում էր պապէս:

Մինչև այժմ յիմար էի, որ իմ բաղդը հայրենիքից հեռու էի որոնում ուղղաձիգ հրացանի հմուտ արձակելով և զարգարուն նշաններով նժույզ երկվարիս վրա նստած զվարճանում և ուրախանում էի, տեսնելով որ լուսաւորակ պատմիկները գովասանքներով էին ինձ յարգում: Այն ժամանակ այս պատիւը ստանալու համար հրճված երեսկայում էի ինձ այս չըմբռնելու տիրապետող կամ կարելի թէ այժմ ես փառ եմ վարդում ինձ հետ, մտածելով որ դուայ մերձակայ գիւղում իմ բաղդս, մի գեղեցկուհի, որ ինձ անհաւանդեց, ինձ իշխանութիւն եղաւ և պատաւատ եմ կատարել այն բոլորը ինչ որ նա ցանկացաւ, միայն թէ նա ինչ լինի և ինչնից անդամս մնայ:—Ոչ, այժմ ես չեմ սխալվում, ամեն մարդ կարող է այնպէս խորհել ինչպէս ես: Այս մի գերութիւն է և մինչև անգամ նախաինքն—եթէ մէկը համարձակվի այս իմ սէրը նախաինքն անուանել, թող լինի, այս իմ գերութիւնը նախաինքն փառքիցս և իշխանութիւնիցս ինձ համար թանգ արժէ, թող բոլոր աշխարհը արհամարհէ, միայն թէ Գազելին սիրէ ինձ: Կովկաս լեռների վրա անմատչելի ժպտելու շատ եմ դանդում, ուր

մանսագիտական ուսում ստանայ, ինչպէս տղամարդը:

Եւ այդ դերի կատարելը չէ արգելում կնոջ իր ուսումով անկախ դառնալ իր արհեստով, իր ձեռքերի վաստակով, իր մանսագիտութեամբ ապրել... Ընդհակառակն, դորանով նա կազատվի իր դարևոր ստրկութենից, ուրեմն և աւելի ընդունակ կը լինի ճշդ դութեամբ կատարել իր բնական, հասարակական կոչումը:

Թող մարդը լինի ինչիստիտուտը, ստեղծագործող ոյժ, իսկ կինը կը լինի միջնորդող, ժողովրդացնող, ամբօխի և ուսանող սերունդի մէջ նրանց համար անմատչելի, բարձր գիտնական ճշմարտութիւնների տարածող, վերացական գիտութեանը և անմատչելի գեղարուեստին շունչ և կենդանութիւն տուող:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԱՆԻՔԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

28 մայիս

Վերջին երեք ամիսներում պարբերաբար լինում էին աւազակութիւններ, բայց ամսին 12-ի գիշերում եղածը ամենից սարսափելին էր:—Գողերը կտորում են պարսն իւր, անայն խանութի ներքնայարկի դուռը, բարձրանալով սանդուղաներով վերին յարկը և այնտեղից գողանում 16 պուշմոց երկաթէ դրամարկը, որի մէջ լինում են թանկագին իրեղէններ և մեծ գումար թղթադրամի: Տանում են այդ ծանր արկղը մի ապահով տեղ քառասուն սաժէն հեռավորութեամբ, կտորում են գործիքներով արկղը և տանում նորա միջև եղած բոլորը: Վերջինս խանութը գտնվում է մեծ

ևս ճանապարհ կը բանաւ, մեր բնակութեան համար խրճիթ կը շինեմ, իսկ ձօտակայ անտառների թրուշուններով կը կերակրեմ իմ չքնաղ Գաղելային և վայ նորան, ով որ համարձակվի երկուսիս սիրոյ կապը խզել: Այն ժամ քան ինձ հետ անգլիացիներ կը վարվին, ինչ Գաղելուն և ոչ էլ մարդիկ անողորմաբար կը վարվին: Նորա իմ սէրը կը պահեն և ես մարդկային ամեն մի պայմանները և եկեղեցական ծէսերը կը կատարեմ. կը լինեմ ամենքին եղբայր և բարեկամ, թող ծնողքս և ազգականներս բարեմաղթութիւններ անեն, օրհնեն մեր կապը, մղկիթում թող բարձրանայ մղալի ուղղաւթաւած ձայնը աղօթքներով առ Ալլահը: Այն ժամանակ ես ճշմարիտ կը լինեմ օգտուէտ անգամ մեր հասարակութեան, զարդ մեր տոհմի և արժանի ժառանգ իմ նախորդներին, բայց երբ կը գայ արդեօք այն րօպէն, իմ սիրելի Գաղել, երբ արդեօք գրկելով քո վայելչազեղ հասակը, նայելով քո գեղեցիկ դէմքիդ, սեղմելով կուրծքիս քո փափկասուն, նուրբ և ապրանք ձեռքերդ, ինչպէս ձկնի կտոր, կասեմ վառահոթեամբ. ասցի՛մ դու իմն ես: Եթէ այս ամենը յաջողվի և եթէ ես յանկարծ չը մեռնեմ, այն ժամանակ ես անմահ կը լինեմ:

II

Մի անգամ այսպիսի մտածմանց մէջ ընկած ժամանակ Օմար-Ալին նկատեց որ ժայռերի վերայից վայրէ ոչխարների մի առաջին հօտ վայրէր գալիս: Երկար ժամանակ նրանց վրա նայելուց յետոյ թէ ինչպէս արագօրէն վազվզում էին և արածում, իսկոյն տեղից վերկացաւ ասելով.— Գաղել, ես հրաշքս իմ գեղեցիկ Գաղելային անուամբ և եթէ նպատակիս հասցայ, այսինքն մէկը որսացի, Գաղելուն իմ կը լինի: Այս խօսքերը դեռ չարտասանած յանկարծ թնդաց հրաշքանը, խեղճ կենդանին գործելով Օմար-Ալիի ոչխարների մէջն ընկաւ, իսկ ինքը կանաչ խոտի վրա նստաւ և աչքը չէր հեռացնում գիւղի վրայից, ուր իր սիրուհին էր գտնվում և որի հետ իր բաղձնն էր:

Փողոցի վրա, ուր դիշերները լինում է յաճախակի կառքերի և մարդկանց երթևեկութիւնը, տեղական պոլիցայի հանդէպը 25—30 քայլ հեռավորութեամբ, մանաւանդ պատկեր է քաղաքիս կուրբին, ուր մի և նոյն գիշերը մինչև ժամի մէկը չարունակվում էր պարահանդէսը և կառքերը կանգնած էին կուրբի դրանը: Այս զարմանալի գողութիւն անող չարագործներից մի քանիները բռնվեցան և ինչպէս այդ, նոյնպէս մի քանի ուրիշ յայտնի և անյայտ գողութիւնների հետքեր, նշաններ և իրեղէններ գտնուեցան պոլիցայի պրիտոսով կանոնադրութեանը: Գնտովեցան քանակական քաջայայտ ենք, որ պարսն նահանգապետը ի նկատի ունենալով այս չարագործութիւնը՝ անշուշտ փոփոխութիւն կանէ տեղիս պոլիցայի շտաբում: Կարծիք չը կայ, որ այդպիսի փոփոխութիւնը կունենայ իր մեծ օգուտը մեր քաղաքի վերաբերութեամբ:

N. N.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՂԱՐՍԻՑ մեզ գրում են. «Այսօրեքի գաղթականներից մի քանի ընտանիքներ օրերումս վերադարձել են իրանց հայրենիքը: Քիւրդերը դրանցից մի քանի երիտասարդներ են սպանել և նրանց մարմինները կտոր կտոր են արել: Սահմանի վրա գտնվող հայերը պահում են նրանց դիակները առանց թաղելու և մտադիր են ներկայացնել Հայաստան ուղարկված թիւրքաց յանձնառուներին»:

Մեզ հաղորդում են ԱՆԱԼՔԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, որ այնտեղի ուսումնարանի քննութիւնները շատ վատ են անցել: Միայն տ. Սօֆիա Ղարալանեանցի աշակերտութիւնները լաւ են եղել: Մեր թղթակիցը չափազանց գովում է մեծապատիւ տիկնոջ դաստաւութեան եղանակը և աշխատանքութիւնը:

ԱՆԱԼՔԱՆՈՒԹՅՈՒՆ մեզ հաղորդում են, որ Ջիւրաշէն գիւղի մի բնակիչ տարել է իր երկու որդեկներն քաղաքից դուրս, գետի ափը և այնտեղ երկուսին էլ խեղդել է իր գօտիկով: Որդեկներն անցել էին 9, իսկ միւսը 15 տարեկան: Զարագործ վերադառնալով գիւղը յայտնել է իր դրացիներին եղելութիւնը և խեղդել է գնալ իր սպանած որդեկներն դիակները բերել գիւղը: Պատմում են, որ այդ չարագործութեան պատճառը ամուսնիցների մէջ տեղի ունեցող անբաւականութիւններն են:

Գաղելուն այն ժամանակ նստած էր դրան առաջ և ձեռագործը ձեռքին Օմար-Ալին նայում ու աղետալի կեպով արտասում էր, երբ մայրը մօտենալով ասաց նորան.

—Տայ Աստուած որ այս քո ապագայ վիճակի, կամ քո փեսայիդ համար նախազուգականութիւն չը լինի, ինչպէս ասում են մեզանում պառակները, իմ սիրուն Գաղել: Ամեն ժամանակ երբ մի բան եմ լսում քեզ նշանելու համար և կամենում եմ քեզ հետ մտածել այս մասին, միշտ, ինչպէս և այժմ, քեզ տեսնում եմ արտատեսելիս կամ սաստիկ աղետով: Միթէ ես չեմ, որ միշտ աշխատում եմ քեզ հաճոյանալ, քո բոլոր ցանկութիւնը կատարել: Միշտ քեզ գգուել և փայփայել իմ գու միշտ ան բաւական ես ինձանից և ամենաչնչին բանով ինձանից ներգնում:

—Այդպէս բան մի ասիք, իմ սիրելի մայրիկ, ասաց աղջիկը վայրագած, ես քեզանից ոչ մի բան չեմ ծածկում: Այժմ ես տխուր եմ միայն նրա համար, որ մի որտեղ այն սարի վրա վայրենի ոչխարներից մէկին սպանեց, որ շատ կարելի է փոքրիկ ձագեր ունի, խեղճ գառնուկներ:

—Բաւական է, բաւական, իմ սիրելիս, ահա ես քեզ միխիթարում եմ... Գու մի անգամ ինձ մի բան ասիք Օմար-Ալիի մասին: Այժմ դա ուղարկել է ինձ մօտ մեր դրացու կնոջը և քո ձեռք խնդրում... մտածիք, սիրելիս, ես շատ մարդկանց մերժել եմ, որովհետեւ դու նրանց սէրը չես ուղիւ, միայն մի մտածար, որ նորերումս յիմա՛ն ասի ինչի այս հրամանն է հրատարակվել թէ՛ երբ աղջիկների 16-րդ տարին լրացած ժամանակ նրանք չեն նշանվում, այն ժամանակ նրանք ակամայ իրանց առաջ խնդրողի հետ պէտք է նշանվեն, եթէ վերջինս համաձայնի: Աղբէն ժամանակից անցել է մի շաբաթ, իսկ Օմար-Ալին մեղանից ոչ հեռու սարերի ստորոտում սպասում է մեր պատասխանին:

Գաղելուն այս անպատեղի և անուշալի խօսքի

դէմ: Պատմում են նոյնպէս, որ գիւղացին խելագարված չէ: Զարագործն բերել են Ախալքալաք և բանասրկել: Թղթակիցը աւելացնում է, որ վերջին ժամանակները ծնողների իրանց որդեկներն հետ անգուշ վարվելու օրինակները յաճախ են կրկնվում և որ հարկաւոր է այդպիսի յանցաւորներին սաստիկ պատժի ենթարկել:

ՂԱՐՍԻՑ մեզ գրում են. «Մշակի» մէջ կարդալով ձեր պահանջած վիճակագրական տեղեկութիւնների մասին, ամենալաւ միջոց համարեցի դիմել տեղիս քահանային կարծելով որ նա աւելի տեղեկալ կը լինի բնակչաց թւերին. ինչ զարմանք պատճառեց երբ ես միջոց բացատրելուց յետոյ նա մերժեց ասելով, որ ես իրաւունք չունեմ ոչինչ անել առանց հոգեւոր կառավարութեան խմցնելու: Ի դուր աշխատելի նրան բացատրել և մեկնել, բարեբաղդաբար մօտս ունէի և ձեր թերթը որը առաջարկեցի կարդալ. նա կարդալուց յետոյ այսպէս ասաց. «Ով գիտի ինչ ջուռայ գատեր կը լինի դրա մէջ»: Ինձ ոչինչ չէր մնում անել միայն մնաս բարեւ ասացի և դուրս եկայ»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՍԻՍ» ԹՂՔԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Սրտագին յարգանքս կանխաւ նուիրելով՝ հետեւեալ յօդուածս Ձեր ազգօգուտ լրագրոյ մի անկիւնը հիւրընկալելից յատկապէս կը խնդրեմ:

Իերջան գաւառին անունը դուռ ուրեք կամ հազիւ կը տեսնուի լրագրաց մէջ: Ուղեւորութեանս ատեն երկու ամիս յիշեալ գաւառին մէջ մնալու պատեհութիւն ունենալով, աստանօր ցաւ ի սիրտ տեսածներս պիտի գրեմ, և կը խնդրեմ որ ձեր ազգասիրական դիտողութեամբ հանդերձ զայս Պատրիարքանի ու Ազգային Ներք. Վարչութեան բարձր ուշադրութեանը յանձնելու շնորհ ընէք: Անկարելի եղաւ ինձ աղէկտուր զգացումներ զսպել և անխաբիւր մնալ այս տարաբաղդ գաւառին ցաւալի վիճակին վրա. եթէ թըշուառ գաւառաց մէջ թշուառաւորն մը կայ

վրա զարմացած, պատրաստ էր զրկել մօրը և համբուրել նրան:

—Նա չէ արդեօք Օմար-Ալին, որ դէպի մեզ է գալիս, չարունակեց ծեր մայրը, այ, նայիք մեզ մօտ են գալի երկու ձիաւորներ:

—Օմար-Ալին նրանց մէջ չէ, պատասխանեց աղջիկը անգրեթէ ճանապարհորդների վրա ձգելով: Այդ մարդիկը մեր տունը երեք չեն եղել, ինչ անձուռնի դէմքեր ունեն...

—Ախ, դուք Շամիլի մարդիկն են, և իսկոյն...

—Մարդիկը Շամիլի, գուցէ զարհուրելով աղջիկը և ներս վազեց, իսկ մարդիքն արդէն աղջկա գեղեցկութիւնը նկատեցին:

—Գա նա չէ, հանդարտութեամբ մէկը միւսին ասաց, ինչ հրաշալի գեղեցկութիւն...

—Նա է, պատասխանեց միւսը, ես նրան առաջ տեսել էի, բայց չը ճանաչեցի, ինչպէս գեղեցկացի է...

—Զմայեցեցի չքնաղութիւն, կանչեցին միւսին օտարները:

—Ե, բարի օր, ասացին օտար եկաւորները, ինչեւրդ ձիաներից գնացին Գաղելայի մօր մօտ:

—Շատ ապրիք, թղթ տուէք ինձ հարցնելու, ինչն է քեզ մեր գիւղը, ասաց պատուաւ ցած ձայնով:

—Մի չարախաղական ժամանակ էր նշանակված Գաղաւթանում աղջիկների համար, որ 16 տարեկան եղան պէտք է մարդու գնային: Բոլորը հնազանդվելով Շամիլի հրամանը կատարեցին, միայն քո աղջիկը Վրաստանի միապետուհիների նման 17 տարեկան չէ մտածում պատկեր մարդու հետ: Այս լսեց իմամը, այժմ կասկածում է թէ այդպիսի բացարձակ անհնազանդութիւնը իր իշխանութեանը կարող է վնասել, ուստի մեզ հրամայեց ձեր աղջիկը նրա մօտ տանել: Որը տարածում է, գիշերն էլ մօտենում է, ուստի պահանջում ենք առանց յետաձգութեան ձեր աղջիկը դուրս հանել:

այն ալ Դերջանն է: Դերջանը տխուր և իւր շրջակայ գաւառներէն անգամ կարի յետադէմ գալի նիւթապէս, բարոյապէս և քաղաքականապէս: Թողովուրդը՝ անցեալ չարաղելու պատերազմին երեսէն աղքատութեան վերջին ծայր թշուառութեան հասած, տեղական կառավարութեան յոռի վարչութեան երեսէն ձանձրացած և յուսահատած, Ղուզլանի սահմանակից անգուլթ Բիւրսերու բռնութեանց ու աւարտութեանց չափն ու աստիճանը անցած, եկեղեցեաց վիճակը խրթնացեալ և տխուր, դարձեալ չը կայ: Մինչդեռ գաւառականներէն բարեկարգութեանց հիմը մտաւորական զարգացումը կը համարուի չթաղդ Դերջանայ ներկային ու ապագային վրա խորհող անգամ չը կայ. այս ամենայն չարիքներն, որովք կը տառապի ժողովուրդը, լեովին կը զգայ, և բողբոջելով ու պոռալով բերանը բաց կը մնայ լսող բնաւ չը կայ: Տեղական բողբոջներէն ոմանք յօդս կը ցնդին և ոմանք գրուանի տակ կը խեղդեն, և մինչև Ազգ. Պատրիարքարան բողբոջութեան համար անտէրունջ ժողովուրդը ոչ լեզու ունի և ոչ գրիչ. բոլոր գաւառին մէջ գրիչ բռնող անձ մը չը կայ, այս գաւառին ցաւերն ու բողբոջները միշտ անցորդ ուղեւորներն յայտնած են: Ժողովուրդին ամենամեծ բողբոջը՝ կառավարութեան պաշտօններու մէջ գտնուող Ազգային Հարստահարչի պաշտօնից ազգակործան ընթացից դէմ է, որոց ահէն ուսմիկ ժողովուրդին սիրան ու ձեռքը կը դողդոջէ իւր ցաւոց յայտարար բողբոջագիր մը կըքելու: Ի մի բան՝ ժողովուրդը ոչ ոյժ ունի, և ոչ լոյս. եթէ այսպէս մնայ՝ ոչ իսկ յոյս: Ասկից իւր երեք տարի առաջ Դերջանայ և Վեղայ անուամբ առաջնորդական պաշտօնով վարդապետ մ'եկած է այս (անունը Պատրիարքարանը գիտէ) և սուտ ու փուճ խոստումներով թշուառ ժողովուրդը խաբելով, մէկ երկու հազար դահիկան ու ձի մը կորցնելու յաջող և տեղը ճիշդ իրեն յար և նման Նրօն. ու Գաղ. փոխանորդներ կարգելով՝ վերադառնալու խոստմամբ կը մեկնի ի Վեղի ցարդ անվերադարձ: Այժմ խեղճ Դերջանցին չը գիտեր որ ոչ դէմ բողբոջ, զինքը խաբելով ստակները, ձին և գաւազան շինել տալու համար քանի մը կտոր արծաթեղէններն ուսող վարդապետին դէմ թէ իւր կարգած չարօրինակ

—Կորէք դուք ձեր խմորի հետ, ներսից լսեց յուսահատ աղջկայ ձայնը:

—Այդ քո աղջիկը չէ արդեօք, որ մեզ հայտնում է, հարցրին օտարականները, ինչպէս երեսում է դուռն էլ մտադիր ես պաշտպանել քո մեղաւոր աղջիկը: Էլ մի զայրանար, մեք ինքներս կը գտնենք ու կը տանենք նրան:

—Պարտնէր, ինչո՞ւ եմ ճշմարտաւէր եղէք ու պաշտպան անմեղներին ու անպարտներին, արտասուելով ասում էր պատուաւ, իմ աղջիկն արդէն նշանված է Օմար-Ալիի հետ: Վտորը կատարվելու է հարսանեաց հանդէսը, իսկ իմամը, չարախաղական ժամանակամիջոցը այսօր կը վերջանայ, վայ, վայ, վայ, ես համոզված եմ, որ ոչ Շամիլը և ոչ էլ կառավարութիւնը հրատարակել են մի այդպիսի հրաման: Ես անբաղդ եմ, աղջիկս կը վնասվի, կը փչանայ այդ չարագործների ձեռքում... Կանչեց պատուաւ, երբ մարդիկն առանց ուշադրութիւն դարձնելու սորա աղետալի խօսքերին, տուն մտան և սկսեցին աղջկան որոնել:

—Ապա, իբրաշիմ, ցածր ձայնով ասաց մէկը միւսին, մի մտածար քո խոստումը.— ընծայել ինձ քո մոխրագոյն նոյզը.— իսկ այս բանի յաջողութեան մասին ես երաշխաւոր եմ: Մեք աղջկան կը տանենք, դու առաջարկիք քո ձեռքը նրան, ասն թէ դու բէկ ես, կամ իսա, ասն թէ դու նրա հետ անողորմութեամբ կապուես իսկ ես կառաջարկեմ նրան ազատութիւն, միայն թէ կատարեք քո առաջարկութիւնը, նրանք լեռնային կանայք են, ամեն բանի չուտով կը հաւատան և վախենալով կը համաձայնվեն:

—Այդպիսի մի հրեշտակի համար, Մահմուդ, պատասխանեց միւսը, ոչ թէ նոյզս, այլ և կենսաւս ու հոգիս պատրաստ եմ զոհելու, միայն ինչը դուրս եմ քեզանից, կրկնել խոստումը յաջողման չէլը նրա մօտ տանել: Որը տարածում է, գիշերն էլ մօտենում է, ուստի պահանջում ենք առանց յետաձգութեան ձեր աղջիկը դուրս հանել:

(Կը չարունակվի)

[illegible][illegible]

կեթ է ամենամուժիւն կրնայ ըլաւի), որոց մին էսպէկէրէի գիւղի և միւսը Տփիլի գիւղի մէջն է: Այս վերջոյն առաջին պատկաւ կինը տակաւին ողջ է, և երկրորդ ապօրինի կնոջ մէն երկուք ալ զաւակ ծնած է, ինչպէս որ իւր կինն ալ օտար այրէ մը երկու երեք զաւակ ծնած է:

... Թմբաղի Տէր, զաւառիս անտէրունջ մի՛նախին իբր պապացոյց և մեր գրածներուն իբր փաստ՝ մեր աչքին առջև կատարուած նախնիքաց քանի մ'իրողութիւնները բաւ համարելով՝ կը թողում այն բազմաթիւ հարստահարութիւնները, զրկանքներն ու կաշառակրծութիւններն, որոնք խաւարի մէջ կը գործուին և լուռութեան տակ կը ծածկուին: Այս չափ անկարգութեամբ լցուած անհովիւ գաւառի մը մէջ ինչէր չէն պատահիր: Հիմա ինքզ ժողովուրդը Քիրքերուն և ուրիշ հարստահարիչներուն զրկանաց հասուցումն ու դարմանն արդարասէր կառավարութեան յանձնելով, առ այժմ վաղ ընդ փոյթ ազգային կեղեքիչ պաշտօնէից ճիրաններէն հողաբերու ճարը կը նայի՝ արգարասէր և անողորմակալ առաջնորդէ մը շնորհիւ: Քանի որ ազգին ներքին հիմնական բարենորոգման զընտաւոր միջոցին՝ է դաստիարակութեան կենսական ինքզոյն լուծման և դպրոցաց հասարակութեան ձեռնարկուած չէ, և քանի որ իրողութիւնը ինքնին պարտուց և իրաւանց բազման անտեղեակ է, այս զեղծումները պատաս պիտի չըլլան: Գերջանցոյն փրկութեան իսկ միջոցը մոտաւորական զարգացումն է: Գերջանցին ուսման և լուսոյ կարօտ է. իւր առաջնորդները տղէտ և խաւար են. միութեան և բարեկարգութեան կտրօտ է. ազդեցութեան տէր, ազգասէր, ուսումնասէր և բանիւսն առաջնորդի մը կարօտ է, որ այս ամեն արիւնքներն ու զեղծումները բառնայ, դպրոցներ հաստատէ ու եկեղեցիները բարեկարգէ Գերջանցոյն առջև յառաջդիմութեան իւր ուղի մը հարթէ:

... Թմբաղի Տէր, 'ի սէր արդարութեան յողուտ Գերջանցոյն, այն յօղուածս Զեր գատակօս թերթին միջոցաւ Ազգ. Պատրիարարանի և ընդհանուր ազգին ուշադրութեան ներկայացնելնիդ կրկին խնդրելով, մընում Գերջանց փրկութեան և ազգիս յառաջմտութեան անձկայրեաց:

Վ. Մ.

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐԻՍԱՅԻՅ

Կ. Պօլս, 31 մայիսի

«Վարդապետան ընկերութեան» ի հաւրոս ներկայացուցից մը խրկելն լաւ ապաւորութիւն արած հոս և ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառով: «Վասի» կը դիմէ թէ ընկերութեանը կրնայ երբէք հարկանցի գործ մը չը տեսնել, և որ տարի առաջ կտա՞ն վասպուրականի մէջ Վարդապետան» Ա. վարժարանը բանալու համար հանուր ժողովոյ նախագահ պ. փոքրեղբայրսն իր թերթի վրան: Այժմ ևս գործադիր ժողովոյ ղեկավարէն մին ի հաւրոս կը դիմէ անձամբ ելու համար «Վարդապետան» վարժարանաց հաստատութեան:

Վասիլեան պ. Պետրոս կը թողու զընտանիս, կը դուռ հանգիստ, դի նա ընտանեկան մի այնպիսի ալ ունի որով ընաւ նեղութիւն մը կամ կատարութիւն հոռի, և Վտօրիի ամբողջ մեծցող փոխ երկամարտը ամեն վտանգ յանձն առնով կերթայ այդ լեռներու վրա «Վարդապետան» շաւին պարզելով լոյս և հպրկնապիտութիւն տողել: (Լսեցէք կրօնաւորներ): Մի արտաշարժ օրեան էր Պ. Վասիլեանի մեկնելու միջոցն, արդարանքը՝ եկած էին ի շողեմաւ հրաժեշտի տղայ իրենց անձաւէր ընկերոջը. ազգային երրորդութիւնը խրկած էին իրենց ներկայացուցիչին որ լինին թարգման իրենց սիրոյն ու համանաց առ ընկերութիւնն: Մեծ յոյսեր ունիմք Վասիլեանի ձեռնապրկութիւններէն: Չը մտաւ սակ թէ պարտը իբր անդամ գործադիր ուղի կերթայ, ուստի ոչ ամսական, ոչ մի փոխութիւն կտանու:

Ահաւաստիկ պայտէս Արարատեանս ընկերութիւնը երկու մեծ վայրեր իւր աշխատութեանց առարկայքէ կընտրէ Վասպուրական՝ որ սկստիմ չայաստանի և ուր կը յառջին ամեն հայ աշխարհաւորս՝ զոր կընտրէ նկատել չայաստանի շղերնս։

Պ. Վասպուրական միասին կը տանէր մեծամեծ տնտեսներն լի գրքերով, թուղթով և դպրոցական աստիճանի պիտի կը տանէ՝ որ Արարատեանս ներկութիւնը իւր ընտրած նուէրներն յուսաւորածէն աւելի արդիւնաւոր կերպով կը գործածէ։

Ուր էր թէ ամեն հայ պարտականութիւն մը պարտ շատ թէ քիչ Արարատեանսը նպաստել, զոր փոքրիկ գումարներն պիտի կարենան մեծ բաւարարող պատրաստել չայաստանի։

Հրաւեր կը արգելաւ մեր ռուսկահայնի եղբայր որ շարունակէ և բազմացնեն իրենց աշակցութիւնը առ Արարատեանս ընկերութիւնը որ կոչուած է մեծ դեր կատարել չայաստանի լուսաւորութեան կարգը գործին մէջ։

Ուրիշ առթիւ կը խօսեմք Արարատեանս պիւճէի և դրամական վիճակի վրայ տալով և։ Պօլսոյ հայոց զանազան կարծիքներն, միանգամայն խնդրելով որ ռուսկահայնի աշակցութիւնը խօսել վրայ գործող վրայ։

Գիւտ ամենակը հասած է որ միայն գովեստներով կամ Լէւոնտիով չը բաւականա՞յր Արարատեանսը հար, այլ նորա գործերն ալ հարկ է որ քննադատութեան ենթարկուին, դպրոցական յայտագրերն քննութեան առարկայ ըլլան։

Արարատեանս ընկերութիւնը՝ «մալուք» խորհուրդներէն և հասարակաց կարծիքէն կընայ մեծապէս օգուտ քաղել։

Ճանապարհին մէջ յարատեւ և իւր թերութեաններն ուղղել, նոր լոյսեր ստանալ։

Սակայն ցաւ է մեղ թողուլ այս միեկխարկանաւորութիւնն ու առդեկութիւններն և դառնալ տիրեւեղի տեսաբաններու։

Խեղճ Զէյթուն։ Երբ վախճանի պիտի գտնեն իւր վիտերին, ահա կտրիճ հայերն կը մարտնչեն, արիւն կը թափեն, հայութեանս ունեն փառաւոր կանեն, և իրենց արեան փոխան իրենց շղթայներն օր ըստ օրէ կը ծանրանան։

Միւսիոյ և Կ. Պօլսոյ ազգային թիբթիբն ծանուցանուի որ Կ. Պօլսոյ հրահանգ խրկուած է Կիլիկիոյ իրիկարգութեանց Զանձաժողովին որ առաջին արիկարգութիւններն լինի Զէյթունը քանից, և տեղ և ժողովուրդը զիրուցան անըլ։

Մագհար շա, Ա. անգալ Զանձաժողովի, Կ. Պօլսոյ կը զորդէ որ այդ աւերումը ի գլուխ հանելու հարց մեծամեծ դժուարութիւններ կան և մասնաւոր գէշ ազդեցութիւն մը կանէ Եւրօպայի վրայ։

Կատաւարութիւնը իւր դիտաւորութիւնը չը խնդրէ, բայց ուրիշ եղանակաւ կուզէ գործել։

Իննորոյն վրայ մի քանի համառօտ տեղեկութեան հաղորդեմք, յորոց մի քանին Կ. Պօլսոյ թիբթիբն մէջ չէ՞ք կընար գտնել։

Երբ Բեաթլի բաշա պարստօնանկ եղաւ պ. Մեհի աղբեցութեամբ, իւր առ հայ ազգն ունեցած տրիկ թէնաւորութիւնը կըլինապատկեց։

Աս Կ. Պ. համեմտով անմիջապէս Սուլթանին կը ներմանայ և սիրալիւ ընդունելութիւն կը գտնէ։

Կիլիկիոյ հայոց վրայ ուղածին պէս տեղեկութիւններ հաղորդէ և կը համոզէ զՍուլթանը թէ քանի Զէյթուն կանգուն է միշտ թիւքը իշխանութիւնը վտանգ մէջ է ի Կիլիկիայ։

Սուլթանը շատ վաղէ զիշաշան նորա հայոց դէմ գործած աստատեանց պատճառաւ, և Բեաթլի բաշա կըլլայ թիւնին խորհրդակցից Զէյթունի խնդրոյն։

Բեաթլի փաշայի խորհրդով սուլթանը պալատէն հեռագրէ մտ Զանձաժողովն Կիլիկիոյ և առաջին կառավարութիւնն թէ տաճիկ զօրացի մը միշտ պէտք է բանակին ի Զէյթուն, թէ Եւրասիոյ մը պիտի հաստատուի հոն, և թէ ավարիչը տաճիկ մը պիտի լինի։

Այս հեռաւիճակէն բնորոշ ուղղակի սուլթանը պալատէն կատարեալ Կրան գիտութեանը։

Գուռը շատ դո՛ւրս, զի երբ իրեն կը դիմեն, կը պատասխանէ, կընամբէ անկ, կայտեր հրամանն այս է։

Կընամբ երեակայել թէ ինչ կը լինի Զէյթոց յուզմունքը, նորա որ անկալութեամբ պատեմին Զանձաժողովոյ զարտեան երբ կը լինն դիմ որ 150 զօրքերով կը մտնէ մեծ իննորում կուտենան։

Մագհար փաշա կասէ նորա իրան ձեր աշխարհ պիտի վախճանեմք, ապա կարգութեանց պիտի ձեռնադրուին» աղաւթ օջաւան։

Դուրեան, որովհետեւ հայ է, քիչ մը խնդրէ Կ. Պօլսոյ հրամանաց։

Բայց քաջուհուններս բողբոլ և ձգել մնինք։

Զէյթունի անարգութիւնը կը սկսեն և բացարձակապէս անտարասններն թէ իրենք ոչ սուլթան գիտեն, ամեն։

Նոյն թիւք հրամայէ իրենք տալ իննուոր և տաճիկ կառավարիչ երբեք պիտի չանին։

Միւսիւ կաթողիկոսը կը գրէ պատարարան թէ։

Եթէ տաճիկ զինուոր մտնէ ի տուն ապագային մէջ մեծ անտեղութիւններ

պիտի չը հանդուրժէ թրքաց կողմէ եղած նախա-
տանաք. վայ թէ այդ թիւը վայրենիներն նոցա
կանանց դաշին կամ ծուռ ամբարկութիւն մը անեն
տնովդպէս հայուն հրացանը լաւ դաս մը կուտայ
իրենց։ Այլ այնուհետեւ Յանձնատնոյով Յանձնատնոյով
վրայ պիտի երթայ, Տէրը զիտէ թէ ինչ անհուն
կռիւներ և մէճեր անդադար պիտի լինին։

Պատրիարք սրբազանը ծանուցաբերով մը վեց
դեպքանոց կը հաղորդէ իրաց այս վիճակը յայտ-
նելով թէ հայոց պատրիարքարանը ապագային մէջ
պատասխանատու չը կրնար ըլլալ այն ևս զը-
ծուարութեանց և անկարգութեանց համար որք
պիտի ծնունդ առնուն ի Զէյթուն տաճկաց այս
անիրաւ որոշումներն իթէ գործադրութիւն գտնեն։

Զէյթունի խնդիրն ահա դեռ չը վերջնաւար, և
այս վիճակի մէջ է. ստորդ տեղեկութիւններն կը
փոխվածը հետզհետէ հաղորդէ։

Եւրոպական մի քանի դեպքաններ բարեկամա-
կան այցելութիւն մը տուաւ Պատրիարք սրբազանի
ի Պէթքօղ իւր ամարանոցը. այս այցելութիւնը
պատժական էր. եկողներն էին Գերմանիոյ, Ռու-
սիոյ և Սլաւոնիոյ դեսպաններն, (մեր թերթերն սը-
կալ չհրատարակած են փոխանակ Ռուսիոյ դես-
պանն ասելու խաղաղ դեսպանն գրած են, բայց
մենք ստուգեցինք թէ Ռուսիոյ դեսպանն էր)։

Դեսպանը իրենց ընտանեաց անդամներ և տիկնի-
ներ միասին բերած են. Յունաց դեսպանի կինը և
աղջիկն նոցա ընկերացած են. Պատրիարք սրբա-
զանը սիրալիւր ընդունելութիւն կանէ մեծ պատ-
ւով. քանի որ ընտանեկան էր այցելութիւնը գուար-
նութեամբ ժամանակ կանցնին։

Վերջապէս Ներսէս Սրբազան Լէյարդի պեցե-
ութիւն մը տուաւ. տեսակցութիւնն էր կար-
ողած է. դեսպանը խնդրած է Պատրիարքէն որ
բարձարականք ետ առնուէ. նա կը պատասխանէ
թէ մինչև ցարդ Եւրոպիոյ խոտտմանց վստահելով
որ աղջիկն յոյս կուտար թէ բարեկարգութիւնը
վրայ գործադրուին, բայց ահա այդան երկար
վիճոց է և դեռ ոչ մի բարեկարգութիւն տեղի ու-
նեցած չէ, ինքն Պատրիարքն ամօթալարած է աղջիկն
տալէ և իբր խաբէրաց կը նկատուի. — Լէյարդ,
նչպէս յառաջ, նոյնպէս պիտի կը կրննէ թէ աս-
ործանաւար բարեկարգութիւնը պիտի գործադ-
րուին. ասակցին, կը յաւելու, Հայաստանի համար
այ կատարելիք մը ունենալովու մտոցէ՛ք, այդ ան-
արեւի է՝ Զէյթունի խնդրոյն նկատմամբ ևս բա-
ական խօսք եղած է։ Ոմանք դիտողութիւն կա-
նն թէ երբ Լէյարդ Վ. Պօլսոն կը գտնուէ միշտ
Զէյթունի խնդիրն ձախորդ կերպարանք կառնուէ։

Աղբ, տանձնատնողութեան 19-դ (տարեկարգը կա-
պարուեցաւ կիրակէ օր, 27 մայիսի ի ներկայու-
եան 2000) և աւելի հայոց. ըստ սովորու-
եան, մի քանի ճառեր արտասանեցին, Բա-
ական լաւ տեղան մը տրուեցաւ, բաժակներ ա-
րձարուեցան։ Գողովուրդը գոհ վերադարձաւ
ոչ ինչ հանդիսակարգէ։

Վիճմանաբ թէ Զեյթունադ Եպարքը որ գրեթէ
վերջը հայ վաճառատուններով լեցուած էր թիւր-
երն չորս կողմէ հրդէս տարով պլերն են. երբ վա-
տակաւաններն ուղած են ներս մտնել և գէթ ապ-
անքներն ու ստակներն աղառու ղեկավարներն
հնու զօրութեամբ արգելելն են, Հայոց կորուստը
նա է կասեն, ամբողջ վաճառական դասը Զմիշ-
տադէ կարգատանաւ. տարաբաղը հայեր, մէկ
ողմէ հրէշ կատակարարութիւն մը, միւս կողմէ վայ-
րի խուժաններ, ահա իրենց ընդից, պատուոյ և
նաց պահպաններն։

Հայկակ

«ՄԱՅԱՎԻ» ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

—

— ՏԻԴՐԱՆԱԿԵՐՏ. Բ. Ձեր նամակը այնքան
տէ է զրկած, որ մի երեսի վրա հաղիւ-
տ բառ կարողանում ենք կարդալ։ Ցաւում
է, որ այդպէս զրկած նամակները ֆիզիկա-
ւոր անկարող ենք տալ։

— ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. Նամակը թատրոնի մասին
էր տալի։ Չափազանց խառն է գրած։

— ԱՍՏՐԱԽԱՆ. Յ. Տ. Յ. Ս. Սրբ. Գ. Վ. Ի-
նքարկած 12 ր. 50 Կ. մենք արդէն ուղար-
կելք Վերաբաւական ընկերութեանը ուրեմն
արեւել։ Պէտք է առաջուց մտածելք,
այն պալատ անուղղելի է. թող սրբապանը
որ և է 12 ր. 50 Կ. ինքը ուղարկի
Ծրուանան ընկերութեանը։

մրապիր-հրատարակող ԳՐԻԳՐ ԱՐՄՈՒՆԻ

